

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/22-01/05

URBROJ: 65-22-02

Zagreb, 3. veljače 2022.

Hs**NP*022-02/22-01/05*65-22-02**Hs

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog odluke o proglašenju mjeseca ožujka „Mjesecom svjesnosti o raku debelog crijeva u Republici Hrvatskoj“*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 3. veljače 2022. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra zdravstva dr. sc. Vilija Beroša, dr. med. i državne tajnike Željka Plazonića, dr. med., Tomislava Dulibića i dr. sc. Silvija Bašića, dr. med.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/22-04/10
URBROJ: 50301-04/12-22-2

Zagreb, 3. veljače 2022.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog odluke o proglašenju mjeseca ožujka „Mjesecom svjesnosti o raku debelog crijeva u Republici Hrvatskoj“

Na temelju članka 172. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20.), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog odluke o proglašenju mjeseca ožujka „Mjesecom svjesnosti o raku debelog crijeva u Republici Hrvatskoj“.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra zdravstva dr. sc. Vilija Beroša, dr. med. i državne tajnike Željka Plazonića, dr. med., Tomislava Dulibića i dr. sc. Silvia Bašića, dr. med.

 PREDSJEDNIK
dr. sc. Andrej Plenković

**PRIJEDLOG ODLUKE O PROGLAŠENJU MJESECA OŽUJKA „MJESECOM
SVJESNOSTI O RAKU DEBELOG CRIJEVA U REPUBLICI HRVATSKOJ“**

Na temelju članka 81. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Hrvatski sabor je na sjednici održanoj _____ donio

ODLUKU

o proglašenju mjeseca ožujka „Mjesecom svjesnosti o raku debelog crijeva u Republici Hrvatskoj“

I.

Mjesec ožujak proglašava se „Mjesecom svjesnosti o raku debelog crijeva u Republici Hrvatskoj“.

II.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Narodnim novinama“.

OBRAZLOŽENJE

Prijedloga odluke o proglašenju mjeseca ožujka „Mjesecom svjesnosti o raku debelog crijeva u Republici Hrvatskoj“

Rak debelog i završnog crijeva (u daljem tekstu: rak debelog crijeva) jedan je od vodećih uzroka smrtnosti (oko 700.000 smrtnih slučajeva godišnje) i pobola u svijetu (1.400.000 novooboljelih godišnje). U pogledu geografske distribucije, pojavnost ove vrste raka povećala se u industrijaliziranim zemljama s umjerenim i visokim indeksom ljudskog razvoja, a tome doprinosi i bolje bilježenje oboljelih (postojanje populacijskog registra za rak).

U Republici Hrvatskoj je rak debelog crijeva drugi uzrok smrtnosti od zloćudnih novotvorina (u muškaraca iza raka pluća, a u žena ispred raka dojke - u 2019. prvi put ispred raka dojke). U ukupnom broju novooboljelih od raka, oko 15 % muškaraca i 13 % žena oboli upravo od raka debelog crijeva. Godišnje se otkrije oko 3.500 novooboljelih, no u preko polovice njih bolest je već proširena u okolne ili udaljene organe. Osobito je visok udio proširenog raka u osoba s rakom rektuma. Naime, djelomičan razlog je kasni odlazak na pregled unatoč simptomima, kao što je opstipacija ili vidljiva krv u stolici, ili nepravovremeno upućivanje na pregled osoba koje vidljivo krvare s uvjerenjem da se radi o hemoroidima.

Poznavanje učinkovitih preventivnih mjera, napredak u terapijskim i dijagnostičkim postupcima (poput polipektomije), poboljšanje kvalitete predoperativne procjene i terapije (radioterapije i kemoterapije), dokazano dovode do smanjenja kako pobola tako i smrtnosti. Znanstvena istraživanja, pri kojima je testiranje na krv u stolici provedeno na velikom broju stanovnika, pokazala su da je moguće smanjiti smrtnost od raka debelog crijeva. Bolest se može otkriti u početnom stadiju kada su izgledi za izlječenje veliki. Moguće je i spriječiti nastanak ove vrste raka otkrivanjem i uklanjanjem sitnih izraslina, polipa te daljnjim praćenjem bolesnika s obzirom na patohistološki nalaz i građu uklonjenog polipa. Velika je važnost, no još uvijek nedovoljno prepoznata, otkrivanje osoba s povišenim rizikom za one bolesti ili stanja koja su povezana s češćom pojavom raka debelog crijeva. Kao i u nekim zapadnoeuropskim zemljama, organizirani Nacionalni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva je namijenjen osobama od 50. do navršene 74. godine života. Sve osobe s pozitivnim nalazom pozivaju se na kolonoskopski pregled radi utvrđivanja uzroka pojave krvi u stolici svake dvije godine. Tim pregledom moguće je ujedno uzeti uzorak tkiva za analizu i ukoliko se otkrije polip, odstraniti ga. Nacionalni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva usmjeren je poboljšanju zdravlja populacije jer se ranim i pravovremenim otkrivanjem (ili sprječavanjem) bolesti omogućava bolja kvaliteta života te dulje preživljavanje, odnosno doživljavanje očekivane dobi.

Odlukom Vlade Republike Hrvatske (krajem 2007.) usvojen je Nacionalni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva. Prvi pozivni ciklus počeo je 2008. i do sada su obavljena 3 ciklusa pozivanja, a započeo je četvrti. Prvi ciklus je zbog mnogobrojnih provedbenih problema trajao znatno dulje (pet godina). Odaziv u četvrtom ciklusu, koji je završio u svibnju 2021., je 25 - 53 % ovisno o županiji i godištu, a veći je u starijoj dobnoj skupini. U nekoliko županija postignut je značajan porast broja odazvanih osoba što je rezultat trajnog prosvjećivanja građana, kao i rada patronažnih sestara na terenu. Udio

testiranih osoba i dalje nije viši od 25 % te još uvijek nije dostatan da se počnu ostvarivati dugoročni ciljevi Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva.

U skladu s tim, potrebno je informirati građane o probiru i ovoj bolesti te intenzivirati neprekidnu edukaciju, ali i cjelovitu kampanju kojom će se popularizirati te promicati ovakav preventivni program. Potrebno je podizati svijest o mogućnostima prevencije raka debelog crijeva kako među liječnicima i zdravstvenom osoblju, tako i među građanima svih dobnih skupina. U tu svrhu se tijekom proteklih godina provedbe Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva održavao niz edukativnih radionica, a dio edukacija i promotivnih aktivnosti u okviru jednogodišnjeg Twinning projekta „Unaprjeđenje kvalitete provedbe Nacionalnih programa ranog otkrivanja raka” („Improvement of Quality of the National Cancer Screening Programmes Implementation - CRO SCREENING”).

Brojne europske i svjetske organizacije dogovorile su da se mjesec ožujak posveti borbi protiv raka debelog crijeva.

Slijedom svega navedenog, Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da se mjesec ožujak proglasi ”Mjesecom svjesnosti o raku debelog crijeva u Republici Hrvatskoj”.